

ร่าง

นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559

(ฉบับปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กุมภาพันธ์ 2553

-ร่าง-

นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559
(ฉบับปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม)

ภายใต้

โครงการศึกษาทบทวนนโยบายและแผนการส่งเสริมและ
รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กุมภาพันธ์ 2553

คำนำ

การศึกษาทบทวนนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ทบทวนและปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต อีกทั้งเพื่อเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้และเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนและเชื่อมโยงนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 กับแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 และนโยบายฉบับต่อไปให้มีความชัดเจนในการนำไปแปลงสู่การปฏิบัติ

รายงานฉบับนี้ เป็นร่างนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 (ฉบับปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม) ในเล่มประกอบด้วย รายละเอียดในส่วนของ วิสัยทัศน์ เป้าหมายหลัก รวมทั้งนโยบายรายสาขา ซึ่งได้นำผลจากการศึกษาทบทวนสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว ตลอดจนการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานในช่วงระยะเวลาที่เหลือของนโยบาย (พ.ศ. 2554-2559) รวมทั้งผล การรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน นำมาพิจารณาประกอบการ ให้ข้อเสนอแนะต่อนโยบาย ฯ โดยนำเสนอให้เห็นถึงรายละเอียดเดิมและส่วนที่เสนอแนะให้เพิ่มเติม เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้อย่างชัดเจน และสามารถนำไปใช้พิจารณาประกอบการจัดทำและ /หรือปรับปรุงแก้ไขนโยบายดังกล่าวได้ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอขอบคุณหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง กับโครงการนี้ ตลอดจนผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่ร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งสนับสนุนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำการศึกษาทบทวนนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของประเทศ ที่เกื้อกูล และไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต่อไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กุมภาพันธ์ 2553

สารบัญ

หน้า

1. วิสัยทัศน์	1
2. วัตถุประสงค์.....	3
3. เป้าหมายหลัก	3
4. นโยบายหลัก	4
(1) นโยบายทรัพยากรธรรมชาติ.....	4
(2) นโยบายป้องกันและขจัดมลพิษ.....	5
(3) นโยบายแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม	5
(4) นโยบายสิ่งแวดล้อมชุมชน.....	5
(5) นโยบายการศึกษาและประชาสัมพันธ์เพื่อสิ่งแวดล้อม.....	5
(6) นโยบายเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม.....	5
(7) นโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ.....	6
5. เป้าหมายและนโยบายย่อยของ 7 นโยบายหลัก	6
(1) นโยบายทรัพยากรธรรมชาติ.....	6
(2) นโยบายป้องกันและขจัดมลพิษ.....	15
(3) นโยบายแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม	22
(4) นโยบายสิ่งแวดล้อมชุมชน.....	25
(5) นโยบายการศึกษาและประชาสัมพันธ์เพื่อสิ่งแวดล้อม.....	27
(6) นโยบายเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม.....	28
(7) นโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ.....	29

-ร่าง-

นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

พ.ศ. 2540-2559

(ฉบับปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม)

ตามที่นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในช่วงระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ. 2540-2559) โดยได้มีการถ่ายทอดนโยบายดังกล่าวเป็นแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแผนระยะปานกลางมาแล้ว 3 ฉบับ คือ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2542-2549 กรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545-2549 และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 แต่เนื่องจากในช่วงระยะเวลาสิบปีที่ผ่านมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงโครงสร้างระบบบริหารราชการ และในเชิงเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ ดังนั้น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้ศึกษาทบทวนนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อการทบทวนนโยบายดังกล่าวในอนาคต

จากการวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การประเมินผลสัมฤทธิ์ของนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและความสอดคล้องกับนโยบายและแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบ รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการขับเคลื่อนนโยบายฯ ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2553 ซึ่งได้ผ่านการระดมความคิดเห็นและกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ควรมีการทบทวนนโยบายดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับปัจจัยเร่งด่วนที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายฯ ในช่วง 6 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2554-2559) ซึ่งได้แก่ ความต้องการของประชาชน ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหามลพิษ โครงสร้างและการบริหารจัดการของภาครัฐ รวมถึงการเตือนภัยของนักวิชาการ ดังนั้น จึงเห็นควรเสนอ (ร่าง) นโยบายฯ (ฉบับปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม) โดยปรับปรุง ในส่วนของวิสัยทัศน์ ให้มีความกระชับและชัดเจนในทิศทางที่จะก้าวไปข้างหน้า รวมทั้งเพิ่มนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นประเด็นที่ทั่วโลกต่างให้ความสำคัญ และเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่มีความวิกฤตในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังปรับปรุงข้อนโยบายเดิมให้ครอบคลุมการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรับปรุง

เป้าหมายหลัก และนโยบายย่อยของแต่ละสาขาให้มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ในการนำเสนอ (ร่าง) นโยบายฯ (ฉบับปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม) ได้จัดเรียงลำดับตามหัวข้อ นโยบายฯ เดิม พร้อมนี้ได้ใส่เนื้อหาของนโยบายฯ เดิม และเนื้อหาที่มีการปรับปรุง แก้ไข และเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกับต้นฉบับได้ โดยส่วนที่มีการปรับปรุง แก้ไข จะจัดทำเป็น “ตัวอักษรหนา” และส่วนที่เป็นการเสนอแนะเพิ่มเติม จะจัดทำเป็น “ตัวอักษรหนาและเอียง” ทั้งนี้จากการศึกษาทบทวนในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2553 จึงขอนำเสนอ (ร่าง) นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559 (ฉบับปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม) ดังนี้

1. วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์เดิม

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้มีการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานการอนุรักษ์และความเป็นธรรมในสังคม
- 2) ระบบการบริหารและการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพในลักษณะองค์รวม โดยการกระจายอำนาจการบริหารจัดการจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และประชาชน ผนึกกำลังและมีส่วนร่วม ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย วางแผน และติดตามตรวจสอบ
- 3) ประชาชนมีจิตสำนึก และร่วมดำเนินการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้เห็นควรปรับวิสัยทัศน์ให้มีความชัดเจนและกระชับ ดังนี้

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้มีการใช้ประโยชน์บนพื้นฐานการอนุรักษ์และความเป็นธรรมในสังคม
- 2) ระบบการบริหารและการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเชิงบูรณาการ มีการจัดการความรู้ และมีระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานและสามารถใช้ร่วมกันได้
- 3) ประชาชนมีจิตสำนึก และร่วมดำเนินการป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2. วัตถุประสงค์

1. รักษาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชน
2. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยฟื้นฟูบูรณะทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถฟื้นสภาพได้ให้มีศักยภาพเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาในอนาคต รวมทั้งสงวนรักษาและใช้ทรัพยากร ธรรมชาติที่ไม่สามารถฟื้นคืนสภาพได้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ
3. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และกระจายอำนาจหน้าที่ไปสู่จังหวัดและท้องถิ่น

ทั้งนี้เห็นควรให้คงวัตถุประสงค์ไว้ตามเดิม

3. เป้าหมายหลัก

1. รักษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติไม่ให้เสื่อมโทรมไปกว่าในปัจจุบัน และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม เพื่อเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต
2. ควบคุม ป้องกัน และขจัดปัญหาภาวะมลพิษ โดยให้คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ รวมทั้งเสียงและความสั่นสะเทือนในแหล่งต่างๆ อยู่ในระดับมาตรฐานที่ เหมาะสม และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เทศบาลและสุขาภิบาลทั่วประเทศมีระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวม ระบบกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกสุขลักษณะ และมีระบบการจัดการของเสียอันตรายและสารอันตรายที่มีประสิทธิภาพ
3. อนุรักษ์ คุ่มครอง และฟื้นฟูแหล่ง ธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม เพื่อเป็นมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของประเทศ
4. ชุมชนทุกระดับมีการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียว เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของระบบนิเวศธรรมชาติ ระบบเศรษฐกิจ สังคม มรดกทางวัฒนธรรม และเทคโนโลยี
5. ชุมชนทุกระดับและประชาชนมีจิตสำนึกและจิตวิญญาณ รวมทั้งมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับที่เหมาะสม

6. มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อป้องกันและขจัดปัญหาภาวะมลพิษ และอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ทั้งนี้เห็นควรให้คงเป้าหมายหลัก ข้อ 1 – ข้อ 6 ไว้ตามเดิม และให้เพิ่มเป้าหมายหลักข้อ 7 ดังนี้

7. ประชาชนมีความตระหนักและความพร้อมในการเตรียมการเพื่อรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมีส่วนร่วมในการบรรเทาปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4. นโยบายหลัก

(1) นโยบายทรัพยากรธรรมชาติ

1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ประสานการใช้ประโยชน์และลดปัญหาความขัดแย้ง รวมทั้งเร่งรัดและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้เป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาคอย่างเป็นระบบ รวมทั้งเสริมสร้างพลังความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และประชาชน

1.3 สนับสนุนการใช้หลักการทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม

1.4 ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับเพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งรองรับสิทธิและหน้าที่การเป็นเจ้าของทรัพยากรธรรมชาติ

1.5 สนับสนุนการศึกษา วิจัย และเสริมสร้างโครงข่ายพื้นฐานระบบข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.6 ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและวิถียุทธศาสตร์ด้านการอนุรักษ์ให้แก่ผู้บริหารในหน่วยงานของรัฐ นักการเมืองทุกระดับ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป เพื่อให้เกิดการประสานแนวคิดทางด้านการพัฒนา และการอนุรักษ์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทั้งนี้เห็นควรให้คงนโยบายหลักของนโยบายทรัพยากรธรรมชาติ ข้อ 1.1 – ข้อ 1.6 ไว้ตามเดิม และให้เพิ่มนโยบายทรัพยากรธรรมชาติข้อ 1.7 ดังนี้

1.7 การปรับทิศทางการพัฒนาสู่สังคมคาร์บอนต่ำ การผลิตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ ระบบการคมนาคมขนส่ง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ใช้พลังงานอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ และพฤติกรรมบริโภคที่เน้นการใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(2) นโยบายป้องกันและขจัดมลพิษ

2.1 ลดและควบคุมปัญหามลพิษอันเนื่องมาจากชุมชน เกษตรกรรม อุตสาหกรรม คมนาคม และกิจกรรมก่อสร้าง ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ ของประชาชน รวมทั้ง พื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดสมดุลของระบบนิเวศ และเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2 สนับสนุนให้มีการจัดการของเสียและสารอันตรายอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจัดให้มีระบบป้องกันและแก้ไขกรณีฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุขนาดใหญ่

2.3 พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการมลพิษให้เกิดเอกภาพในการกำหนดนโยบาย แผน และแนวทางปฏิบัติ ทั้งนี้กฎหมาย องค์กร และเงินทุน ต้องมีความสอดคล้องและสนับสนุนให้การดำเนินการบริหารและการจัดการมลพิษที่มี ประสิทธิภาพ โดยให้ผู้ก่อมลพิษต้องรับผิดชอบ รวมทั้งการให้เอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุน และมีการประสานความร่วมมือในการจัดการมลพิษ โดยภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

(3) นโยบายแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม

ป้องกัน สงวนรักษา อนุรักษ์ และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลป กรรม ให้มีศักยภาพที่เหมาะสมและเป็นมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของประเทศ

(4) นโยบายสิ่งแวดล้อมชุมชน

ให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียว เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยให้มีวิถีชีวิตที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีความปลอดภัยและความสวยงาม สอดคล้องกับระบบนิเวศทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี

(5) นโยบายการศึกษาและประชาสัมพันธ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

เสริมสร้างสมรรถนะของชุมชนในทุกระดับ ให้มีความเข้มแข็ง และเกิดขบวนการความร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

(6) นโยบายเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม

พัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้เห็นควรให้คงนโยบายหลัก ข้อ (2) – ข้อ (6) ไว้ตามเดิม และให้เพิ่มนโยบายหลักข้อ (7) ดังนี้

(7) นโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สร้างความสามารถ ในการปรับตัวเพื่อรับ มีผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสับสพ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

5. เป้าหมายและนโยบายย่อยของ 7 นโยบายหลัก

(1) นโยบายทรัพยากรธรรมชาติ

1.1 ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

เป้าหมายเดิม

- (1) ให้มีการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมต่างๆ ในสัดส่วน ที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และสภาพแวดล้อม โดยครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ
- (2) อนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรดินและที่ดินที่เสื่อมโทรมให้เป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเร่งรัดฟื้นฟูที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ และแก้ไขปัญหาการชะล้างพังทลาย ของดิน ซึ่งขณะนี้มี อยู่ร้อยละ 59.5 และ 41.7 ของพื้นที่ประเทศ ตามลำดับ
- (3) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์พื้นที่ที่มีลักษณะ เด่นทางนิเวศวิทยาและ ธรณีวิทยามบนพื้นฐานความสมดุลของธรรมชาติ

ทั้งนี้เห็นควรให้คงเป้าหมายในข้อ (1) ไว้ตามเดิม และควรปรับเป้าหมายข้อ (2) และข้อ (3) ให้มีความชัดเจนในเชิงปริมาณตามกรอบระยะเวลา ดังนี้

- (1) ให้มีการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมต่างๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และสภาพแวดล้อม โดยครอบคลุมพื้นที่ทั้งประเทศ
- (2) อนุรักษ์ พื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรดินและที่ดินที่เสื่อมโทรมให้เป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเร่งรัดฟื้นฟูที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ปีละ 1 ล้านไร่ และแก้ไขปัญหาการชะล้างพังทลายของดินปีละ 1 ล้านไร่

(3) มีแผนงานและการติดตาม ประเมินผลการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์พื้นที่ ที่มี ลักษณะเด่นทางนิเวศวิ ทยาและธรณีวิทยาบนพื้น ฐานความสมดุลของ ธรรมชาติ

1.1.1 ดินและการใช้ที่ดิน

นโยบายย่อย 2 ประการ เห็นควรคงไว้ตามเดิม คือ

1) นโยบายป้องกันปัญหาคว ามเสื่อมโทรมและการสูญ ญเสียทรัพยากรดินและ
พื้นฟูคุณภาพของดิน

2) นโยบายเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่ดิน

1.1.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

นโยบายย่อย 2 ประการ เห็นควรคงไว้ตามเดิม คือ

1) นโยบายอนุรักษ์และค ู้ครองพื้นที่ที่เหมาะสม อย่างน้อยร้อยละ 35 ของ
พื้นที่ประเทศ ไว้เพื่อการเกษตรกรรม โดยเป็น พื้นที่เพื่อการกสิกรรม ร้อยละ 25 และพื้นที่เพื่อการปศุสัตว์
ร้อยละ 10

2) นโยบายส่งเสริมและสนั บสนุนให้มีการใช้ที่ดิน ในพื้นที่ที่เหมาะสม กับ
การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3 การใช้ที่ดินเพื่อการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรม

นโยบายย่อยเดิม 4 ประการ คือ

1) นโยบายการใช้ที่ดินเพื่ อการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรม ทั้งระดับภาค
ระดับอนุภาค และระดับ จังหวัด ต้องสอดคล้อง กับศักยภาพของพื้นที่ และรักษาคุณภาพสิ่ง แวดล้อม โดย
คำนึงถึงเขตอนุรักษ์ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

2) นโยบายเร่งรัดพัฒนาเมื องศูนย์กลางความเจริญ และพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ
ใหม่ ตามศักยภาพและโอกาสที่มีอยู่ของภาค โดยคำนึงถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อม

3) นโยบายพัฒนาเมืองศูนย์ กลางความเจริญรองและส รางเมืองใหม่สมบูรณ์
แบบ เพื่อชะลอการเติบโตของเมืองใหญ่และรอง รับกระบวนการความเป็น เมืองที่เหมาะสม รวมทั้งรักษา
สมดุล ความเจริญเติบโตระหว่างเมืองและชนบท

4) นโยบายพัฒนาภาคมหานคร อย่างเป็นระบบ ทั้งกา รใช้ที่ดินและการ
คมนาคมขนส่งสายหลักของภาคมหานคร

ทั้งนี้เห็นควรให้คงนโยบายย่อยข้อ 2) และข้อ 3) ไว้ตามเดิม และควร ปรับปรุงนโยบาย ย่อย ข้อ 1) และข้อ 4) เนื่องจากการพัฒนาการใช้ที่ดินและการคมนาคม ควรพิจารณาในภาพรวม ที่กว้างกว่า การพิจารณาเฉพาะมหานคร ดังนี้

- 1) นโยบายการใช้ที่ดินเพื่อการพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรม ทั้งระดับภาค ระดับอนุภาค และระดับจังหวัด ให้สอดคล้อง กับศักยภาพของพื้นที่ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงเขตอนุรักษ์ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 2) นโยบายเร่งรัดพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญ และพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ตามศักยภาพและโอกาสที่มีอยู่ของภาค โดยคำนึงถึงผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- 3) นโยบายพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญรองและส รางเมืองใหม่สมบูรณ์แบบ เพื่อชะลอการเติบโตของเมืองใหญ่และรองรับการเป็นเมืองที่ เหมาะสม รวมทั้งรักษาสมดุล ความเจริญเติบโตระหว่างเมืองและชนบท
- 4) นโยบายพัฒนาการใช้ที่ดินและการคมนาคมขนส่งสายหลักอย่างเป็นระบบ

1.1.4 การใช้ที่ดินในพื้นที่เฉพาะที่มีลักษณะเด่นทางนิเวศวิทยาและธรณีวิทยา

นโยบายย่อยเดิม 2 ประการ คือ

- 1) นโยบายอนุรักษ์พื้นที่ที่มีลักษณะเด่นทางนิเวศวิทยาและธรณีวิทยาให้อยู่ในภาวะสมดุลทางธรรมชาติ
- 2) นโยบายการใช้ที่ดินใน บริเวณพื้นที่เฉพาะที่ มีลักษณะเด่นทางนิเวศ วิทยาและธรณีวิทยา ต้องดำเนินการบนพื้นฐานความสมดุลทางธรรมชาติ

ทั้งนี้เห็นควรให้คงนโยบายย่อยข้อ 1) ไว้ตามเดิม และควรปรับปรุงนโยบายย่อยข้อ 2) เนื่องจากการใช้ที่ดินในบริเวณ พื้นที่เฉพาะที่มีลักษณะเด่นทางนิเวศวิทยา และธรณีวิทยา ควรพิจารณาสภาพของพื้นที่หรือขีดความสามารถของพื้นที่ ดังนี้

- 1) นโยบายอนุรักษ์พื้นที่ที่มีลักษณะเด่นทางนิเวศวิทยาและธรณีวิทยาให้อยู่ในภาวะสมดุลทางธรรมชาติ
- 2) นโยบายการใช้ที่ดินใน บริเวณพื้นที่เฉพาะที่ มีลักษณะเด่นทางนิเวศวิทยาและธรณีวิทยาโดยคำนึงถึงสภาพของพื้นที่

1.2 ทรัพยากรป่าไม้

เป้าหมายเดิม

- (1) มีพื้นที่ป่าไม้เป็นร้อยละ 50 ของพื้นที่ประเทศ โดย เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30 และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจร้อยละ 20
- (2) ให้มีการใช้พื้นที่ป่าไม้ตามวิถีทางในเชิง อนุรักษ์คุณภาพของระบบนิเวศ เพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (3) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้เห็นควรปรับเป้าหมายในข้อ (1) เพื่อให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- (1) มีพื้นที่ป่าไม้เป็นร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ โดย เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ร้อยละ 25 และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจร้อยละ 15 ของพื้นที่ประเทศ
- (2) ให้มีการใช้พื้นที่ป่าไม้ตามวิถีทางในเชิง อนุรักษ์คุณภาพของระบบนิเวศ เพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (3) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

1.2.1 การจัดการทรัพยากรป่าไม้

นโยบายย่อยเดิม 4 ประการ คือ

- 1) นโยบายเพิ่มพื้นที่ป่าเป็นร้อยละ 50 ของพื้นที่ประเทศ โดย เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ ร้อยละ 20 เพื่อให้สามารถสนองความต้องการทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการรักษาสมดุลของสภาพแวดล้อม
- 2) นโยบายการใช้ประโยชน์ พื้นที่ป่าต้องเป็นไป ตามวิถีทางในเชิงวิชาการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- 3) นโยบายป้องกันรักษาป่าธรรมชาติที่เหลือไม่ให้ถูกบุกรุกทำลาย
- 4) นโยบายลดความขัดแย้ง การใช้ประโยชน์ทรัพยากร ป่าไม้และทรัพยากรอื่นๆ ในพื้นที่ป่า

ทั้งนี้เห็นควรปรับปรุงนโยบายย่อยข้อ 1) เนื่องจากเป็นนโยบายย่อยที่สนับสนุนเป้าหมาย การเพิ่มพื้นที่ป่า และควรปรับนโยบายย่อยให้เหลือเพียง 3 ประการ เนื่องจากนโยบายเพิ่มพื้นที่ป่าครอบคลุมการรักษาป่าธรรมชาติที่เหลือไม่ให้ถูกบุกรุกทำลายแล้ว ดังนี้

1) นโยบายอนุรักษ์ พันธุ์ และเพิ่มพื้นที่ป่าขอ งประเทศทั้งพื้นที่ ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ

2) นโยบายการใช้ประโยชน์ พื้นที่ป่าต้องเป็นไป ตามวิถีทางในเชิงวิชา การ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3) นโยบายลดความขัดแย้งก ารใช้ประโยชน์ทรัพยากร ป่าไม้และทรัพยากร อื่นๆ ในพื้นที่ป่า

1.2.2 การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพภายในระบบนิเวศป่าไม้

นโยบายย่อย 1 ประการ เห็นควรคงไว้ตามเดิม คือ

1) นโยบายป้องกัน สงวนรั กษา และอนุรักษ์ไว้ชี งพันธุ์พืช สัตว์ป่า สัตว์น้ำ ตลอดจนสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ในพื้นที่ป่า

1.3 ทรัพยากรน้ำ

เป้าหมายเดิม

ให้มีการพัฒนา อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากร น้ำ ทั้งแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน ให้ เป็นระบบลุ่มน้ำในทุกลุ่มน้ำ เพื่อให้มีปริมาณที่เพียงพอและมีคุ ณภาพที่เหมาะสมกับการ ใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน

ทั้งนี้เห็นควรปรับ เป้าหมาย ให้เป็นเป้าหมายที่ส่ งเสริมให้มีการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำทั้ง ลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำสาขาย่อยมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรมและลดความขัดแย้งในการใช้ น้ำ ดังนั้นเห็นควรปรับเป้าหมายให้เพิ่มเป็น 2 เป้าหมาย ดังนี้

(1) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นลุ่มน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ทุกหมู่บ้านที่ทำการเกษตรกรรมมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอ

นโยบายย่อยเดิม 5 ประการ คือ

1) นโยบายพัฒนาและอนุรักษ์ ทรัพยากรน้ำทั้งแหล่ง น้ำผิวดินและแหล่งน้ำ ใต้ ดินอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ โดยคำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและผลกระทบสิ่งแวดล้อม

2) นโยบายปรับปรุงระบบกา รบริหารและการจัดการท ทรัพยากรน้ำในแหล่งน้ำ ผิวดินให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

3) นโยบายส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ ในแหล่งน้ำผิวดินอย่างมี ประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด และก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

4) นโยบายส่งเสริมการบริโภคอาหารและการจัดการน้ำในแหล่งน้ำใต้ดินเกิดประโยชน์สูงสุด

5) นโยบายส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำในแหล่งน้ำใต้ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ทั้งนี้เห็นควรปรับลดนโยบายย่อยเดิมให้เหลือเพียงนโยบายย่อย 1 ข้อ ดังนี้

1) นโยบายพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเป็นระบบ บลุ่มน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและผลกระทบสิ่งแวดล้อม

1.4 ทรัพยากรธรณี (ทรัพยากรแร่เดิม)

เป้าหมายเดิม

ให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรแร่และ ทรัพยากรธรณีระยะยาว เพื่อสงวนรักษาทรัพยากรแร่และทรัพยากรธรณีที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาในอนาคตและความมั่นคงของประเทศ รวมทั้งประสานการใช้ประโยชน์ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และลดความขัดแย้งกับการจัดการทรัพยากรอื่นๆ

ทั้งนี้เห็นควรปรับเป้าหมาย เพื่อให้ มีเป้าหมายในเชิงปริมาณที่ชัดเจน ในด้านแหล่งอันควรอนุรักษ์ทางธรณีวิทยา การจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังเตือนภัยธรณีพิบัติฐานข้อมูลเตือนภัยน้ำหลากดินถล่ม และพื้นที่และทรัพยากรที่อนุรักษ์ และเห็นควรให้ปรับเป้าหมายเพิ่มเป็น 2 เป้าหมาย ดังนี้

- (1) แหล่งอันควรอนุรักษ์ทางธรณีวิทยาได้ รับการคุ้มครองตามแผน การดำเนินงานร้อยละ 50 ของแหล่งทั้งหมด
- (2) มีระบบฐานข้อมูลและเครือข่ายเตือนภัยธรณีพิบัติภัยที่ให้บริการแก่ชุมชนในพื้นที่เสี่ยง

นโยบายย่อยเดิม 4 ประการ คือ

- 1) นโยบายประเมินประเภทและปริมาณทรัพยากรธรณี วัตถุอันตรายทั่วประเทศ และสงวนแหล่งแร่ในเขตอนุรักษ์ไว้เป็น แหล่งสุดท้ายที่จะนำมา พัฒนาและใช้ประโยชน์ ในอนาคตเมื่อมีความจำเป็น
- 2) นโยบายการใช้ทรัพยากร แร่และทรัพยากรธรณีย่อย ่างมีประสิทธิภาพตามหลักการอนุรักษ์ โดยคำนึงถึงความสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการประสานการใช้ประโยชน์ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติอื่น

3) นโยบายการให้ประทานบัตรเหมืองแร่ ควรอนุญาตเฉพาะแร่ที่มีความสำคัญหรืออยู่ในความต้องการของตลาด คู่ มค่ากับการลงทุนในเชิงพาณิชย์ และสามารถป้องกันแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

4) นโยบายเร่งรัดฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแร่แล้ว ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมอื่นตามศักยภาพของพื้นที่

ทั้งนี้เห็นควรให้คงนโยบายย่อยข้อ 4) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุงนโยบาย ย่อยที่เหลือ ได้แก่ นโยบายย่อย ข้อ 1) เนื่องจากการประเมินศักยภาพแร่มีความสำคัญต่อการวางแผนจัดการทรัพยากรแร่ นโยบายย่อย ข้อ 2) ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ติดตาม ตรวจสอบการประกอบกิจการเหมืองแร่ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยเครือข่ายภาคประชาชน และนโยบายย่อยข้อ 3) เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐอย่างเหมาะสม และสามารถปรับอัตราค่าภาคหลวงให้เหมาะสมกับ สภาวะราคาแร่ ดังนี้

1) นโยบายประเมินประเภทและปริมาณทรัพยากรธรณี วัตถุประสงค์สำรองทั่วประเทศ และสงวนแหล่งแร่ในเขตอนุรักษ์ไว้ใช้เฉพาะกรณีจำเป็น

2) นโยบายการใช้ทรัพยากร แร่และทรัพยากรธรณีอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการอนุรักษ์ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วม รวมทั้งการประสานการใช้ประโยชน์ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติอื่น

3) นโยบายการให้ประทานบัตรเหมืองแร่ ควรอนุญาตเฉพาะแร่ที่คุ้มค่ากับการลงทุนในเชิงพาณิชย์ สามารถให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐ และสามารถป้องกัน แก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

4) นโยบายเร่งรัดฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแร่แล้ว ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมอื่นตามศักยภาพของพื้นที่

1.5 ทรัพยากรพลังงาน

เป้าหมายเดิม

- (1) ให้มีการผลิตและพัฒนา แหล่งพลังงานให้เพียงพอกับความต้องการอย่างประหยัด โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์และรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของธรรมชาติ
- (2) ให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด

ทั้งนี้เห็นควรปรับเป้าหมาย เพื่อให้มีเป้าหมายในเชิงปริมาณ ที่ชัดเจนและเพื่อให้สอดคล้องกับ แผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี (พ.ศ. 2551-2565) และเห็นควรปรับเป้าหมาย เพิ่มเป็น 3 เป้าหมาย ดังนี้

- (1) สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนไม่น้อยกว่าร้อยละ 12 ของการใช้พลังงาน
- (2) สัดส่วนการพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศไม่เกินร้อยละ 35 เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านพลังงาน
- (3) ความยืดหยุ่นของการใช้พลังงานไม่เกิน 1 : 1

นโยบายย่อยเดิม 3 ประการ คือ

- 1) นโยบายการใช้พลังงานอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ โดย ไม่ทำลาย สมดุลของธรรมชาติ
- 2) นโยบายพัฒนาและจัดหา แหล่งพลังงานให้มีปริมาณ เพียงพอกับความ ต้องการอย่างประหยัด โดยคำนึงถึงการรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของธรรมชาติ
- 3) นโยบายพัฒนาเทคโนโลยี การผลิตและการใช้พลังงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และลดปัญหามลพิษ

ทั้งนี้เห็นควรให้กนนโยบายย่อยข้อ 3) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุงนโยบาย ย่อยที่เหลือ ได้แก่ นโยบาย ย่อยข้อ 1) ควรให้ความสำคัญกับการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และนโยบายย่อย ข้อ 2) ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ติดตามตรวจสอบการประกอบกิจการเหมืองแร่ เพื่อ ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยเครือข่ายภาคประชาชน ดังนี้

- 1) นโยบายการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน
- 2) นโยบายพัฒนาและจัดหาแหล่งพลังงานเพียงพอ โดยคำนึงถึงการรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน
- 3) นโยบายพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและการใช้พลังงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด และลดปัญหามลพิษ

1.6 ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทรัพยากรชายฝั่งทะเลเดิม)

เป้าหมายเดิม

- (1) สงวนให้มีพื้นที่ป่าชายเลนไม่ต่ำกว่า 1 ล้านไร่
- (2) อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลทุกประเภท เพื่อรักษาคุณภาพของระบบนิเวศชายฝั่ง ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล

ทั้งนี้เห็นควรให้ปรับเป้าหมาย เนื่องจากเป้าหมายเดิมที่ตั้งไว้ได้บรรลุผลแล้ว โดยปัจจุบันมีพื้นที่ป่าชายเลนประมาณ 1.5 ล้านไร่ จึงควรปรับเป้าหมายให้สอดคล้องกับการเพิ่มพื้นที่ป่าให้เป็นร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ และควรมีเป้าหมายเชิง ปริมาณสำหรับทรัพยากร ประมงโดยควรใช้อัตราการจับสัตว์น้ำต่อการลงแรงประมง (catch per unit effort: CPUE) นอกจากนี้ ในอีก 20 ปีข้างหน้า ทุกพื้นที่ ควรจะมีระบบป้องกันการกัดเซาะ ชายฝั่งในทุกพื้นที่ เสี่ยง ดังนั้นเห็นควรให้ปรับเป้าหมายเพิ่มเป็น 3 เป้าหมาย ดังนี้

- (1) สงวนให้มีพื้นที่ป่าชายเลนไม่ต่ำกว่า 2 ล้านไร่
- (2) อัตราการจับสัตว์น้ำต่อการลงแรงประมง ไม่ต่ำกว่า 25 กิโลกรัมต่อชั่วโมง
- (3) มีระบบป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในทุกพื้นที่เสี่ยง

1.6.1 การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล

นโยบายย่อยเดิม 3 ประการ คือ

- 1) นโยบายการพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลต้องมีผลก ระทบต่อทรัพยากรชายฝั่ง ให้น้อยที่สุด
- 2) นโยบายการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรชายฝั่งทะเล ต้องคำนึงถึงหลักการอนุรักษ์และศักยภาพการผลิตของทรัพยากรชายฝั่งทะเล
- 3) นโยบายกำหนดเขตการใช้ ที่ดินชายฝั่งทะเลและ ที่ได้น้ำทะเล พร้อมทั้ง กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินชายฝั่งทะเลและที่ได้น้ำทะเล เพื่อป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม และลดข้อขัดแย้งในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

ทั้งนี้เห็นควรให้คงนโยบายย่อยข้อ 1) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุงนโยบาย ย่อยที่เหลือ ได้แก่ นโยบาย ย่อยข้อ 2) ควรปรับ ให้ครอบคลุมทั้งทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง แล ะนโยบายย่อย ข้อ 3) ควรกำหนดเขตการใช้ที่ดินชายฝั่งให้ชัดเจน ดังนี้

- 1) นโยบายการพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลต้องมีผลก ระทบต่อทรัพยากรชายฝั่ง ให้น้อยที่สุด
- 2) นโยบายการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรทางทะเลและชา ยฝั่ง โดยคำนึงถึง หลักการอนุรักษ์และศักยภาพการผลิตของทรัพยากร
- 3) การใช้ที่ดินชายฝั่งเ เพื่อการอนุรักษ์ สงวน และพัฒนา เพื่อป้องกัน ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และลดข้อขัดแย้งในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

1.6.2 การสงวนรักษาและฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งทะเล

นโยบายย่อย 4 ประการ เห็นควรคงไว้ตามเดิม คือ

- 1) นโยบายสงวนและรักษาระบบนิเวศชายฝั่งทะเลให้เหมาะสมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2) นโยบายเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการป่าชายเลนให้เป็นระบบและต่อเนื่อง
- 3) นโยบายเร่งรัดฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนที่เสื่อมสภาพ และเสริมสร้างพื้นที่ป่าชายเลนขึ้นใหม่
- 4) นโยบายอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลและเกาะเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนถาวร

(2) นโยบายป้องกันและขจัดมลพิษ

2.1 มลพิษทางน้ำ

เป้าหมายเดิม

- (1) คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินที่มีสภาพเสื่อมโทรม จะต้องมีความดีขึ้น
 - แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง มีออกซิเจนละลายน้ำ ไม่ต่ำกว่า 4 มิลลิกรัมต่อลิตร และคลองเชื่อมต่อ จะต้องมียอดออกซิเจนละลายน้ำเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2 มิลลิกรัมต่อลิตร ภายในปี 2549 และจะรักษาคุณภาพน้ำ ไม่ให้เสื่อมโทรมไปกว่านี้ตลอดไป
 - แม่น้ำท่าจีนตอนล่าง มีออกซิเจนละลายน้ำไม่น้อยกว่า 4 มิลลิกรัมต่อลิตร และคลองเชื่อมต่อ จะต้องมียอดออกซิเจนละลายน้ำเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2 มิลลิกรัมต่อลิตร
 - แม่น้ำสายสำคัญที่ผ่านเมืองศูนย์กลางความเจริญต่างๆ จะต้องอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินตามที่กำหนดไว้
- (2) คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งทั่วประเทศ จะต้องอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง โดยให้ความสำคัญแก่ชายฝั่งบริเวณท่องเที่ยวที่สำคัญ และอ่าวไทยตอนบนเป็นอันดับแรก

ทั้งนี้เห็นควรให้คงเป้าหมายข้อ (1) ไว้ตามเดิม และควรปรับปรุงเป้าหมายข้อ (2) เป็นเป้าหมายเกี่ยวกับคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเพื่อรักษาคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำทะเลชายฝั่งในภาพรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล ดังนี้

(1) คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินที่มีสภาพเสื่อมโทรม จะต้องมีความดีขึ้น

- แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง มีออกซิเจนละลายน้ำไม่ต่ำกว่า 4 มิลลิกรัมต่อลิตร และคลองเชื่อมต่อ จะต้องมีความออกซิเจนละลายน้ำเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2 มิลลิกรัมต่อลิตร ภายในปี 2549 และจะรักษาคุณภาพน้ำ ไม่ให้เสื่อมโทรมไปกว่านี้ตลอดไป

- แม่น้ำท่าจีนตอนล่าง มีออกซิเจนละลายน้ำไม่น้อยกว่า 4 มิลลิกรัมต่อลิตร และคลองเชื่อมต่อ จะต้องมีความออกซิเจนละลายน้ำเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2 มิลลิกรัมต่อลิตร

- แม่น้ำสายสำคัญที่ผ่านเมืองศูนย์กลางความเจริญต่างๆ จะต้องอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินตามที่กำหนดไว้

(2) รักษาคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำทะเลชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 97 ให้อยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไป

นโยบายย่อยเดิม 4 ประการ คือ

- 1) เร่งรัดฟื้นฟูคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสำคัญทั่วประเทศ
- 2) ลดและควบคุมมลพิษทางน้ำ อันเนื่องมาจากกิจกรรมของชุมชน เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม
- 3) ผู้ก่อมลพิษทางน้ำต้องมีส่วนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการมลพิษทางน้ำ
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วม ลงทุนและดำเนินการจัดการ เพื่อแก้ไขปัญหาเสียน้ำเสีย

ทั้งนี้เห็นควรให้คงนโยบายย่อยข้อ 1) ข้อ 3) และข้อ 4) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุงนโยบายย่อยข้อ 2) ดังนี้

- 1) เร่งรัดฟื้นฟูคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสำคัญทั่วประเทศ
- 2) ลดและควบคุมมลพิษทางน้ำ อันเนื่องมาจากกิจกรรมแต่ละประเภท
- 3) ผู้ก่อมลพิษทางน้ำต้องมีส่วนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการมลพิษทางน้ำ
- 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วม ลงทุนและดำเนินการจัดการ เพื่อแก้ไขปัญหาเสียน้ำเสีย

2.2 มลพิษทางอากาศ

เป้าหมายเดิม

- (1) คุณภาพอากาศในเขตควบคุม มลพิษและเขตเมือง โดยเฉพาะฝุ่นละอองจะอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศ โดย ฝุ่นละอองในบริเวณที่ทั่วไปมีค่าเฉลี่ย 1 ปี ไม่เกิน 0.1 มิลลิกรัม/ลูกบาศก์เมตร และฝุ่นละอองในบริเวณริมถนนจะมีความเข้มข้นเฉลี่ย 24 ชั่วโมงสูงสุดไม่เกิน 0.3 มิลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- (2) สารมลพิษอื่นๆ ในอากาศจะอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โดยเฉพาะก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ตั้งแต่ปี 2540
- (3) ระดับปริมาณสารมลพิษทางอากาศในเขตอุตสาหกรรมและชุมชนทั่วไป โดยเฉพาะก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์และก๊าซออกไซด์ของไนโตรเจนจะอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ทั้งนี้เห็นควรปรับเป้าหมาย เพื่อรักษาคุณภาพอากาศในภาพรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานตามเกณฑ์ดัชนีชี้วัดคุณภาพอากาศ (Air Quality Index: AQI) และควรปรับเป้าหมายให้เหลือเพียงเป้าหมายเดียว ดังนี้

รักษาคุณภาพอากาศให้มี ดัชนีคุณภาพอากาศรายวัน อยู่ในเกณฑ์ดีถึงปานกลาง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

นโยบายย่อยเดิม 4 ประการ คือ

- 1) เร่งรัดการลดมลพิษทาง อากาศ อันเนื่องมาจาก ยานพาหนะ อุตสาหกรรม และกิจกรรมการก่อสร้างและการขนส่ง
- 2) รักษาคุณภาพอากาศในพื้นที่ที่มีคุณภาพอากาศ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ไม่ให้เสื่อมโทรมลงไปจนเกินเกณฑ์มาตรฐาน
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ระบบขนส่งที่มีมลพิษน้อย
- 4) ส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป ทั้งที่เป็นผู้ก่อ มลพิษและผู้ได้รับมลพิษ ได้มีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพอากาศ

ทั้งนี้เห็นควรให้คงนโยบายย่อยข้อ 1) ข้อ 3) และข้อ 4) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุงนโยบายย่อยข้อ 2) ดังนี้

- 1) เร่งรัดการลดมลพิษทาง อากาศ อันเนื่องมาจาก ยานพาหนะ อุตสาหกรรม และกิจกรรมการก่อสร้างและการขนส่ง

2) รักษาคุณภาพอากาศในทุกพื้นที่ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ระบบขนส่งที่มีมลพิษน้อย

4) ส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป ทั้งที่เป็นผู้ก่อมลพิษและผู้ได้รับมลพิษ ได้มีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพอากาศ

2.3 มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน

เป้าหมาย เห็นควรคงไว้ตามเดิม คือ

(1) ควบคุมระดับเสียงโดยทั่วไปในทุกพื้นที่ของประเทศให้มีค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ไม่เกิน 70 เดซิเบลเอ

(2) ควบคุมระดับเสียงและความสั่นสะเทือนจากแหล่งกำเนิดให้ได้ตามมาตรฐาน ได้แก่ ระดับเสียงของยานพาหนะ ระดับเสียงและความสั่นสะเทือนของสถานประกอบการ และชุมชน

นโยบายย่อยเดิม 3 ประการ คือ

1) ป้องกัน ควบคุม และแก้ไขให้ระดับเสียงและความสั่นสะเทือนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและการได้ยิน รวมทั้งไม่รบกวนความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

2) ให้มีมาตรฐานควบคุมระดับเสียงและความสั่นสะเทือนจากแหล่งกำเนิดทุกประเภท

3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน มีส่วนร่วมในการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน

ทั้งนี้เห็นควรให้คงนโยบายย่อยข้อ 2) และข้อ 3) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุง นโยบาย ย่อย ข้อ 1) ดังนี้

1) ป้องกัน ควบคุม และแก้ไขให้ระดับเสียงและความสั่นสะเทือนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2) ให้มีมาตรฐานควบคุมระดับเสียงและความสั่นสะเทือนจากแหล่งกำเนิดทุกประเภท

3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน มีส่วนร่วมในการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน

2.4 มลพิษจากมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

เป้าหมายเดิม

(1) ลดหรือควบคุมการผลิตมูลฝอยของประชากรในอัตราไม่เกิน 1 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน

- (2) ให้มีการใช้ประโยชน์จากมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานคร และชุมชนทั่วประเทศในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น
- (3) ปริมาณมูลฝอยตกค้างจากการให้บริการเก็บขนในเขตเทศบาลจะหมดไป และสำหรับพื้นที่นอกเขตเทศบาลจะมีปริมาณมูลฝอยตกค้างไม่เกินร้อยละ 10 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้น
- (4) ให้ทุกจังหวัดมีแผนหลัก และแผนการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องเหมาะสม และมีระบบกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ที่ถูกสุขลักษณะครบถ้วนทุกเทศบาลและสุขาภิบาล

ทั้งนี้เห็นควรปรับปรุงเป้าหมาย อาทิ เป้าหมายข้อ (1) ควรกำหนดพื้นที่ในเขตเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ เป้าหมายข้อ (2) ควรปรับเป้าหมายการใช้ประโยชน์จากมูลฝอยชุมชนทั่วประเทศให้สูงขึ้น เนื่องจากเป้าหมายเดิมบรรลุแล้ว เป็นต้น และควรปรับเป้าหมายเพิ่มเป็น 5 เป้าหมาย ดังนี้

- (1) ลดอัตราการเกิดขยะมูลฝอยชุมชนในเขตเมืองโดยเฉลี่ยให้ไม่เกิน 1 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน
- (2) ขยะมูลฝอยชุมชนถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น
- (3) มีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างถูกสุขลักษณะไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น
- (4) ทุกจังหวัดมีแผนหลัก และแผนการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ที่ถูกสุขลักษณะ
- (5) ทุกจังหวัดมีระบบกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ที่ถูกสุขลักษณะครบถ้วนทุกเทศบาลและสุขาภิบาล

นโยบายย่อยเดิม 4 ประการ คือ

- 1) ให้มีการจัดการมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ตั้งแต่การเก็บกัก การเก็บขน การขนส่ง และการกำจัด
- 2) ควบคุมอัตราการผลิตมูลฝอยของประชากรและส่งเสริมการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุน ก่อสร้าง และ/หรือบริหารและดำเนินระบบจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ หอการค้าเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา มลพิษและสิ่งปฏิกูลมากขึ้น

ทั้งนี้เห็นควรคงนโยบายย่อยข้อ 1) ข้อ 3) และข้อ 4) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุงนโยบายย่อย ข้อ 2) เพื่อเป็นการส่งเสริมการนำขยะมาผลิตเป็นพลังงาน (Waste to energy) เพื่อให้เป็นแหล่งพลังงาน ทางเลือก ดังนี้

1) ให้มีการจัดการมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ตั้งแต่การเก็บกัก การเก็บขน การขนส่ง และการกำจัด

2) ควบคุมอัตราการผลิตมูลฝอยของป ระชากรและส่งเสริมการ นำมูลฝอย กลับมาใช้ประโยชน์ รวมถึงการนำขยะมูลฝอยมาผลิตเป็นพลังงาน

3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนร่วมลงทุน ก่อสร้าง และ/หรือบริหารและดำเนิน ระบบจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ หอการค้าเอกชนและป ระชาชนมีส่วนร่วมในการ แก้ไขปัญหา มลพิษและสิ่งปฏิกูลมากขึ้น

2.5 มลพิษจากสารอันตราย

เป้าหมายเดิม

- (1) ลดและควบคุมมลพิษจากส ารอันตรายจากแหล่งกำเนิดทุกประเภท ไม่ให้ส่ง ผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ของประชาชน
- (2) มีแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากอุบัติเหตุร้ายแรง ของสารอันตราย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มี ความเสี่ยงสูง ระดับประเทศ และระดับจังหวัด
- (3) จัดตั้งศูนย์พิษวิทยา และศูนย์ข้อมูลด้านสารอันตรายระดับประเทศ

ทั้งนี้เห็นควรให้คงเป้าหมายข้อ (2) และข้อ (3) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุง เป้าหมาย ข้อ (1) ให้เป็นเป้าหมายในเชิงปริมาณเพื่อลดการใช้สารเคมีอันตราย และเป็นการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ ดังนี้

- (1) การใช้สารเคมีอันตรายที่มีความเสี่ยงสูงใน ภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมลดลงไม่น้อยกว่า500 ชนิด
- (2) มีแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากอุบัติเหตุร้ายแรง ของสารอันตราย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มี ความเสี่ยงสูง ระดับประเทศ และระดับจังหวัด
- (3) จัดตั้งศูนย์พิษวิทยา และศูนย์ข้อมูลด้านสารอันตรายระดับประเทศ

นโยบายย่อย 4 ประการ เห็นควรคงไว้ตามเดิม คือ

- 1) ให้มีระบบการจัดการสารอันตรายที่มีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมกระบวนการนำเข้า การผลิต การขนส่ง การจำหน่าย การใช้ การเก็บรักษา และการกำจัดกาก
- 2) ให้มีระบบป้องกันและแก้ไขกรณีฉุกเฉินเมื่อเกิดอุบัติเหตุร้ายแรง จากสารอันตรายในภาคอุตสาหกรรม การขนส่ง และคลังสินค้า
- 3) ส่งเสริมการลดการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- 4) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมลงทุนในการแก้ปัญหาการจัดการสารอันตราย

2.6 ผลพิษจากของเสียอันตราย

เป้าหมายเดิม

- (1) ลดและควบคุมมลพิษจากของเสียอันตราย ทั้งใน ภาคอุตสาหกรรมและชุมชน ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน
- (2) สามารถเก็บรวบรวมและกำจัดของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมให้ได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 และจากชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้น
- (3) ให้สถานพยาบาลของรัฐและเอกชนทุกแห่ง มีระบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี ตั้งแต่การคัดแยก การเก็บรวบรวม การขนส่ง การบำบัด และการกำจัด

ทั้งนี้เห็นควรปรับปรุงเป้าหมาย เพื่อให้มีเป้าหมายในเชิงปริมาณ ที่ชัดเจน และกำหนดสัดส่วนการจัดของเสียอันตรายที่สามารถควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้ เพื่อให้ สอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- (1) มีศูนย์จัดการของเสียอันตรายจากชุมชนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการในภูมิภาค อย่างน้อยภูมิภาคละ 1 แห่ง
- (2) มีการจัดการของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 และของเสียอันตรายจากชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้น
- (3) สถานพยาบาลของรัฐและเอกชนทุกแห่ง มีระบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ อย่างถูกหลักวิชาการ

นโยบายย่อย 3 ประการ เห็นควรคงไว้ตามเดิม คือ

- 1) ให้มีระบบการจัดการของเสีย อันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุม กระบวนการนำเข้า การส่งออก การขนส่ง การคัดแยก การเก็บรวบรวม การบำบัด และการกำจัดทำลาย
- 2) ให้มีระบบป้องกันและแก้ไขกรณีฉุกเฉินเมื่อ เกิดอุบัติเหตุขนาดใหญ่ จากของเสีย อันตรายในภาคอุตสาหกรรม การขนส่ง และคลังสินค้า
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนสามารถลงทุน หรือมีส่วนร่วมในการ ลงทุนและ ดำเนินการจัดการของเสียอันตรายทุกขั้นตอน

(3) นโยบายแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรม

3.1. แหล่งธรรมชาติ

เป้าหมายเดิม

อนุรักษ์ คุ่มครอง และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ เพื่อเป็นมรดกทางธรรมชาติของประเทศ

ทั้งนี้เห็นควรปรับปรุงเป้าหมาย เพื่อให้มีเป้าหมายในเชิงปริมาณ ที่ชัดเจนในด้านการป้องกัน พื้นที่และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ดังนี้

จังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ มีการป้องกันพื้นที่และแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของกลุ่มเป้าหมาย

นโยบายย่อยเดิม 5 ประการ คือ

- 1) นโยบายเสริมสร้างกลไก ทางกฎหมายและให้มีการ บังคับใช้เพื่อการป้องกันและแก้ไขสภาพความเสื่อมโทรมและอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติ
- 2) นโยบายเสริมสร้างกลไก การบริหารและการจัดการ เพื่อให้แหล่งธรรมชาติ มีประสิทธิภาพ
- 3) นโยบายส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ
- 4) นโยบายการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติ พื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่โล่ง รวมทั้งสวนสาธารณะในเมือง ให้ได้สัดส่วนกับการขยายตัวของจำนวนประชากรและพื้นที่เขตเมือง
- 5) นโยบายกำหนดและรักษาระบบคุ้มครองพื้นที่ให้ สอดคล้องกับหลักการทำ งานนิเวศวิทยา รวมทั้งให้มีการจัดการที่เหมาะสมกับแหล่งธรรมชาติ

ทั้งนี้เห็นควร ให้คงนโยบายย่อยข้อ 1) – 3) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุง นโยบายย่อย ข้อ 4) เนื่องจากการเพิ่มพื้นที่สีเขียว เป็นประเด็นลำดับต้นที่ควรให้ความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อม ชุมชน และ ควรปรับปรุง นโยบายย่อย ข้อ 5) เนื่องจาก การจัดการที่เหมาะสม ในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ต้องไม่ส่งหรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ดังนี้

- 1) นโยบายเสริมสร้างกลไก ทางกฎหมายและให้มีการ บังคับใช้เพื่ การป้องกันและ แก้ไขสภาพความเสื่อมโทรมและอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติ
- 2) นโยบายเสริมสร้างกลไก การบริหารและการจัดการ เพื่อให้แหล่งธรรมชาติ มี ประสิทธิภาพ
- 3) นโยบายส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ
- 4) นโยบายการรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน พื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่ โล่งให้ได้ สัดส่วนกับการขยายตัวของจำนวนประชากรในเขตเมือง
- 5) นโยบายกำหนดและรักษาระ ระบบคุ้มครองพื้นที่ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติให้สอดคล้อง อกับหลักการทางนิเวศ วิทยา รวมทั้งให้มีการ จัดการที่เหมาะสมกับ แหล่งธรรมชาติ

3.2. แหล่งศิลปกรรม

เป้าหมายเดิม

อนุรักษ์ คุ้มครอง และฟื้นฟูแหล่งศิลปกรรม เพื่อเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศ

ทั้งนี้เห็นควร ปรับปรุงเป้าหมาย เพื่อให้มีเป้าหมายในเชิงปริมาณ ที่ชัดเจนใน ด้านการป้องกัน พื้นที่และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ดังนี้

จังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม มีการป้องกันพื้นที่และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของกลุ่มเป้าหมาย

นโยบายย่อยเดิม 5 ประการ คือ

- 1) นโยบายการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อแก้ไขสภาพคว ามเสื่อมโทรมและอนุรักษ์ แหล่งศิลปกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายอย่างจริงจัง
- 2) นโยบายเสริมสร้างกลไก การบริหารและการจัดกา รเพื่อให้การอนุรักษ์ แหล่งศิลปกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) นโยบายส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการอนุรักษ์และบูรณะแหล่งศิลปกรรม
- 4) นโยบายการพัฒนาเมืองแ ละชนบท จะต้องให้ความสำคัญ สำคัญต่อการ อนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม
- 5) นโยบายการรักษาสภาพแ วดล้อมของแหล่งศิลปกรร ม โดยการอนุรักษ์ให้มี พื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่โล่งโดยรอบแหล่งศิลปกรรม

ทั้งนี้เห็นควรให้คงนโยบายย่อยข้อ 2) และข้อ 3) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุง นโยบายย่อยที่เหลือ ให้มีความหมายครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

- 1) นโยบายการบังคับการให้ เป็นไปตามกฎหมายเพื่อ แก้ไขสภาพคว ามเสื่อมโทรมและอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายอย่างจริงจัง
- 2) นโยบายเสริมสร้างกลไก การบริหารและการจัดกา รเพื่อให้การอนุรักษ์ แหล่งศิลปกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) นโยบายส่งเสริมและเร่งรัดให้มีการอนุรักษ์และบูรณะแหล่งศิลปกรรม
- 4) นโยบายการพัฒนาเมืองแ ละชนบทโดยให้ความสำคัญ สำคัญต่อการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม
- 5) นโยบายการรักษาสภาพแ วดล้อมของแหล่งศิลปกรร ม โดยการอนุรักษ์ให้มีพื้นที่โล่งโดยรอบแหล่งศิลปกรรม หรือการใช้พื้นที่เท่าที่จำเป็น

(4) นโยบายสิ่งแวดล้อมชุมชน

เป้าหมายเดิม

ชุมชนทุกระดับมีการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน และพื้นที่สีเขียว เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของระบบนิเวศธรรมชาติ ระบบเศรษฐกิจ สังคม มรดกทางวัฒนธรรม และเทคโนโลยี

ทั้งนี้เห็นควรปรับปรุงเป้าหมาย เพื่อให้มีเป้าหมายในเชิงปริมาณ ที่ชัดเจนในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนตามเกณฑ์เมืองน่าอยู่ ดังนี้

มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนตามเกณฑ์เมืองน่าอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย

นโยบายย่อยเดิม 9 ประการ คือ

- 1) นโยบายกำหนดทิศทางและ จัดระเบียบความเจริญเติบโตของชุมชนทุกระดับ โดยคำนึงถึงศักยภาพของธรรมชาติ ระบบวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ ประชากร ชีตความสามารถของโครงสร้างบริการพื้นฐาน การบริการสาธารณะ เพื่อให้ชุมชนมีบูรณา การสังคมและสิ่งแวดล้อมที่สงบ สะอาดสวยงาม น่าประทับใจ อย่างต่อเนื่อง
- 2) นโยบายส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพื้นที่ในชุมชนทุกระดับเพื่อการพัฒนาและควบคุมการใช้ที่ดินให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- 3) นโยบายส่งเสริมการพัฒนาชุมชนทั้งชุมชนเดิม และชุมชนเมืองใหม่ในรูปแบบชุมชนเมืองสมบูรณ์แบบ
- 4) นโยบายอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สงวนที่ดินเป็นพื้นที่สีเขียว สำหรับเป็นพื้นที่สร้างความสดชื่น และส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนและประชากรในอนาคตอย่างเพียงพอ
- 5) นโยบายการให้ท้องถิ่น เร่งรัดและดำเนินการสร้างจินตภาพสิ่งแวดล้อมชุมชนที่ดีในชุมชนทุกระดับ
- 6) นโยบายส่งเสริมการพัฒนาชุมชนชนบทให้เป็นชุมชนสมบูรณ์แบบ ซึ่งรวมถึง การพัฒนาด้านอาชีพ แหล่งงาน การตลาด การบริการสังคม และสิ่งแวดล้อม
- 7) นโยบายการผสมผสานแผนโครงสร้างบริการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับชุมชนทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ

8) นโยบายยกระดับมาตรฐาน ที่อยู่อาศัยโดย การส่งเสริมอาชีพ การ ตลาด และการ บริการสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมชุมชนให้ได้มาตรฐานที่เหมาะสม

9) นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรับทราบข้อมูลและมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน

ทั้งนี้เห็นควรให้คงนโยบายย่อยข้อ 2) - 3) และข้อ 7) – 9) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุงนโยบายย่อยที่เหลือ ให้มีความหมายครอบคลุม และชัดเจนยิ่งขึ้น ได้แก่ นโยบายย่อยข้อ 1) ควรเพิ่มการจัดการสิ่งแวดล้อม ภูมิทัศน์เพื่อให้เป้าหมายครอบคลุมมากขึ้น นโยบายย่อย ข้อ 4) ควรปรับเป็นนโยบายสงวนพื้นที่สีเขียว เนื่องจาก พื้นที่สีเขียว ต่อประชากรเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตของ คนเมืองที่สำคัญ นโยบายย่อยข้อ 5) ควรให้ความสำคัญกับ สิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ในชุมชน เนื่องจากการสร้างชุมชนให้ปราศจากมลพิษแต่มีความกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม เป็นประเด็นสำคัญของชุมชนยุคใหม่ และนโยบายย่อยข้อ 6) ควรส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่นำไปสู่ความยั่งยืนของระบบนิเวศ ดังนี้

1) นโยบายกำหนดทิศทางและจัดระเบียบความเจริญเติบโตของชุมชนทุกระดับ โดยคำนึงถึงศักยภาพของชุมชน เพื่อให้ชุมชน มีสังคมและสิ่งแวดล้อมที่สงบ สะอาดสวยงาม น่าประทับใจ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยเฉพาะบริเวณริมถนน

2) นโยบายส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพื้นที่ในชุมชนทุกระดับเพื่อการพัฒนาและควบคุมการใช้ที่ดินให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

3) นโยบายส่งเสริมการพัฒนาชุมชนทั้งชุมชนเดิม และชุมชนเมืองใหม่ในรูปแบบชุมชนเมืองสมบูรณ์แบบ

4) นโยบายสงวนพื้นที่สีเขียวสำหรับเป็นพื้นที่ สร้างความสดชื่น และส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนอย่างเพียงพอ

5) นโยบายการสร้างสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ในชุมชน

6) นโยบายส่งเสริมการพัฒนาชุมชนชนบทด้านอาชีพ แหล่งงาน การตลาด วิสาหกิจชุมชน การบริการสังคม และสิ่งแวดล้อม

7) นโยบายการผสมผสานแผนโครงสร้างบริการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับชุมชนทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ

8) นโยบายยกระดับมาตรฐาน ที่อยู่อาศัยโดยการส่งเสริมอาชีพ การตลาด และการบริการสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมชุมชนให้ได้มาตรฐานที่เหมาะสม

9) นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรับทราบข้อมูลและมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชน

(5) นโยบายการศึกษาและประชาสัมพันธ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายเดิม

ชุมชนทุกระดับและประชาชนมีจิตสำนึก และจิต วิญญาณ รวมทั้งมีความ พร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับที่เหมาะสม

ทั้งนี้เห็นควรปรับปรุงเป้าหมาย โดยกำหนดเป้าหมายที่ให้ความสำคัญกับความตระหนัก ดังนี้

ชุมชนทุกระดับและประชาชนมีจิตสำนึก และความตระหนัก รวมทั้งมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับที่เหมาะสม

นโยบายย่อยเดิม 4 ประการ คือ

1) นโยบายส่งเสริมการให้การศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

2) นโยบายส่งเสริมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดแนวร่วมกับประชาชน

3) นโยบายส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรเอกชน และประชาชนมีส่วนร่วมส่งเสริมการให้การศึกษาและประชาสัมพันธ์ด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น และให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4) นโยบายพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ

ทั้งนี้เห็นควร ให้คงนโยบายย่อยข้อ 1) - 3) ไว้ตามเดิม และ ควรปรับปรุง นโยบายย่อยข้อ 4) เนื่องจาก ระบบสารสนเทศ กลางที่มีข้อมูลรอบด้านจะ เป็นประโยชน์ต่อการรับทราบข้อมูลของประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโครงการพัฒนาต่างๆ ของภาครัฐ ดังนี้

1) นโยบายส่งเสริมการให้การศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

2) นโยบายส่งเสริมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดแนวร่วมกับประชาชน

3) นโยบายส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรเอกชน และประชาชนมีส่วนร่วมส่งเสริมการให้การศึกษาและประชาสัมพันธ์ด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น และให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4) นโยบายพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ โดยรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศด้านสิ่งแวดล้อมรายสาขาให้ครบทุกสาขา และสามารถใช้อ้างอิงข้อมูลร่วมกันได้

(6) นโยบายเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายเดิม

มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อป้องกันและขจัดปัญหาภาวะมลพิษ และอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ทั้งนี้เห็นควรปรับปรุงเป้าหมาย โดยกำหนดเป้าหมายที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดยั่งยืนตามแนวทางเทคโนโลยีสะอาด ดังนี้

มีเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อป้องกันและขจัดปัญหาภาวะมลพิษ และอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนาเทคโนโลยีที่มีศักยภาพในการพัฒนา

นโยบายย่อย 2 ประการ เห็นควรคงไว้ตามเดิม คือ

1) นโยบายส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีภายในประเทศ เพื่อการจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

2) นโยบายส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ เห็นควรเพิ่ม “นโยบายการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ” เป็นอีกหนึ่งนโยบายหลัก เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมพร้อมของภาคส่วนต่างๆ ในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและมีส่วนร่วมในการบรรเทาปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังนี้

(7) นโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมาย

ประชาชนมีความตระหนักและความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมีส่วนร่วมในการบรรเทาปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

นโยบายย่อย 2 ประการ คือ

- 1) การเตรียมความพร้อมใน การรับมือ และปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation)
- 2) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Mitigation)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

60/1 ซอยพินุลวัฒนา 7 ถนนพระรามที่ 6

สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0 2265 6540 โทรสาร 0 2265 6536

<http://www.onep.go.th>